

з Острогом ввійшла до складу Російської імперії. *Єзуїтський колегіум* перестав існувати, його майно і б-ку передали відкритій 14 трав. 1796 Волинській семінарії. Книжковий фонд вітчизняних видань фундаментальної частини б-ки семінарії за дев'яносто три роки (1796-1889) виріс до 6100 примірників у 2653 назвах. У б-ці було зібрано значну кількість видань з богословських наук. Але більшу частину її фонду складали твори цивільного змісту. Вони розподілялись за галузями знань на 13 розділів: філософія, словесність, історія, механіка і архітектура, політична економія і промисловість, медицина, географія, законодавства, співи (ноти). Періодичні видання зберігались окремим фондом. Бібліотекарі семінарії: Г.С.Соботович, І.А.Мусаковський, П.Т.Тихомиров, О.П.Бороцький, І.І.Тихомиров, М.Я.Крупський, М.В.Івановський. Під час громадянської війни певна частина літератури була втрачена. На підставі декрету радянського уряду "Про охорону бібліотек та книгосховищ"

“Біблія” Острозька 1580-1581 рр.

повна назва цієї книги: “Біблія сирѣч книги вѣтхаго и новаго завѣта по языку словенску...”. Вона - найвідоміше і монументальне острозьке видання. Задум *В.-К.К. кн. Острозького* видати “Біблію” припадає на 1575 і викликаний боротьбою православних верств української людності проти католицької експансії і реформаційних течій. Над виданням Острозької “Біблії” працювали дячі ОА на чолі з ректором *Герасимом Смотрицьким*. За основу було взято список “Біблії”, що був зроблений за наказом новгородського архієпископа Геннадія у 1489-1499 й одержаний писарем ВКЛ *Михайлом Гарабурдою* від московського царя Івана IV. Окрім того, острозькі видавці використали латинську Вульгату, так звану Празьку “Біблію” 1488, переклад “Біблії” Франциска Скорини, деякі південнослов'янські переклади (сербські, болгарські). Острозькі редактори зробили переклади з грецької мови окремих книг “Біблії” й звірили книги з грецькими та латинськими текстами. Вперше у слов'янській “Біблії” текст було поділено на розділи (за Вульгатою). Це видання зберегло традиційну

Острозьку б-ку разом з іншою літературою Волинської семінарії передано до Всенародної б-ки України, нині ЦНБ ім. В.І.Вернадського НАН України. Цей комплекс духовної культури входить до складу фондів ЦНБ і зберігається окремою колекцією. Ці видання використовують читачі як першоджерела для дослідження розвитку суспільно-політичного, економічного та культурного життя минулого нашого народу. З відродженням в Острозі Академії почала створюватись і Наукова б-ка, вона одночасно стане і важливим фактором духовного розвитку древнього міста.

Лит.: Быков Н. П. Князья Острожские и Волынь.- Петроград, 1915; Мицько. Острозька... Академія.- С. 10, 21, 24-25; Полянский Д. Материалы для истории Волынской духовной семинарии // ВЕВ.- 1882.- № 10-11; Поток М. В. До питання про бібліотечну спадщину Острозької Академії // Матеріали І-ІІІ наук.- краєз. конф... - (Острог), 1993.- Ч. 2.- С. 13-14; Тихомиров П. Систематический каталог на славянском и русском языках фундаментальной библиотеки Волынской духовной семинарии.- Почаев, 1889; Харлампович. Западно-русские... школы...- С. 237-276.

церковно-літературну слов'янську мову, яка стала нормою. Острозька “Біблія” була надрукована *Іваном Федоровим* у 1580-1581. Існують примірники Острозької “Біблії” з різними вихідними даними (колофонами). Частина тиражу має колофон (вихідні дані на останньому аркуші) з датою 12 лип. 1580, інші примірники - з датою 12 серп. 1581. Трапляються також примірники з обома колофонами. Але, як ґрунтовно довела відомий книгознавець А.С.Зернова, видання Острозької “Біблії” було одне - 1581. Спершу, мабуть, планували завершити друкування “Біблії” у 1580, проте, коли це виявилось неможливим, почали друкувати колофон з новою датою (1581). Острозька “Біблія” - головна праця *І.Федорова (Федоровича)*, його поліграфічний шедевр. Книга, видана форматом in folio, складається з п'яти частин, з окремою пагінацією, містить 628 аркушів, текст розміщено у два стовпці, шрифт чіткий і легкий для читання (т. зв. “острозький” шрифт). Художнє оздоблення книги репрезентоване гербом *В.-К.К. кн. Острозького*, витонченою архітектонічною рамкою (вона стала класичним зразком у поліграфії) на титульному аркуші, кіноварною в'яззю, що прикрашає назви

